

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in doplate
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 28.

V Ljubljani, 23. decembra 1897.

Letnik III.

Slovenskim delavcem v premislek!

Avstrija, sedaj si rešena! tako bi zaklical vsakdo, ki je bil v sredo dne 8. t. m. pri ljubljanskem socijalno-demokratičnem shodu. Sodrug Zadnik je trdil, da so socijalni demokratje obvarovali našo državo propada! Kako patrijotični so ti ljudje postali, odkar je začel nemški Mihel otresati z glavo in razbijati z rokami in nogami vse, kar mu pride krščanskega in slovanskega nasproti. O vi neumni reveži, socijalno demokratični delavci, da se daste tako voditi za nos. Sedaj se je pač dovolj jasno pokazalo, čegava je socijalna demokracija in za koga deluje. Framasonstvo v službi judov, je vprizorilo zmedo v naši državi, framasonstvo je nahujskalo Nemce proti Slovanom, framasonstvo je provzročilo nered v raznih mestih, judovsko nemško framasonstvo je razbijalo v državni zbornici in vrglo predsednika z njegovega stola, in s tem je teptalo, ker mu je jelo pretiti, od Slovanov in katoliških Nemcev nevarnost, ustavno svobodo. Framasonstvo je rodilo socijalno demokracijo in sedaj socijalna demokracija pomaga svojim roditeljem nemškoliberalnim judom teptati svobodo avstrijskih narodov. Socijalna demokracija v službi judov in nemških liberalcev bije v imenu mednarodnosti boj proti Slovanom, boj s pestmi v državni zbornici in s kamenjem na ulici. Ta svojat, ki se poslužuje tacih sredstev, ki ji ni sveta nobena stvar, ta svojat naj bi bila rešila državo razpada? Ni li to predrzno neumno blebetanje, katero more verjeti le duševno popolno otrpli človek? Ne, države ni rešila ta svojat, rešila pa je za enkrat judovski kapitalizem, kateremu bi bila sedanja večina državnega zbora posegla nekoliko pod ramena, z raznimi socijalnimi reformami.

Toda to se ni smelo zgoditi. Kapitalisti so večinoma tudi framasoni in kot takim verna hčerka socijalna demokracija ni smela nasprotovati. Njena otročja dolžnost je bila jih braniti in to je tudi storila. Jud se pač lahko smeje v pest za krasno darilo, katero je izposloval pri naši socijalni demokraciji za svojo ljubo ložo. Kakor je Zadnik oznanjal svojim vernim v kolikor jih še ni srečala pamet, zmago socijalne demokracije v zvezi „z naobrazbi dostopnejimi Nemci“, ravno tako je tudi sodrug Zeleznikar, (v nemškem jeziku seveda) javkal, da hočejo Slovan i delati Nemcem krivico, ker bi se morali

učiti slovanskega jezika. Socijalna demokracija trdi, da mora odpasti vsa zasebna last. Kako je potem to, da oni branijo dosedanjo nemško zasebno last, nadvlado družih narodov. Do sedaj so bili socijalni demokratje „mednarodni“, seveda samo po slovanskih doželah. Sedaj pa — ker to hoče jud, so postali kar na enkrat nemško narodni, ter kričijo v svet, da so Nemci v nevarnosti. Vse to nam kaže najresneje, da socijalna demokracija ni stranka za uspešno socijalno delo, marveč stranka za sovraštvo, razdor in krivico. Kjer se za ljudstvo hoče kaj resnega storiti, tam ni socijalne demokracije. Kjer se pa podira in razdira, tam je gotovo tudi ona poleg. Delavci slovenski! Socijalna demokracija, kakoršna se nam je vsaj zadnji čas pokazala, je sramota za naš krščanski in slovanski značaj. Pričakovati je od vaše poštene vesti, da to sramoto iztirate iz slovenskih krajev v čast veri in narodu, kakor tudi v svojo lastno korist.

Dogodki zadnjih dni so bili za nas sila poučni. Slovenski delavci, ako pomislite na škandalozne prizore v našem državnem zboru, vam ne bo težko oganiti, kaj imate pričakovati, ako zmaga socijalna demokracija. S surovim nasilstvom so se polastili socijalistični poslanci predsedništva; oni so bili, ki so se hoteli pokazati še bolj radikalne, ali po naše rečeno surove kakor Wolf in Schönerer. Mi nismo veliko pričakovali od socijalnodemokratičnih zastopnikov, a več dostojnosti in več čuta za pravično stvar, smo jim vendar pripisovali. A smo se varali. Gospoda se je prebitro razkrinkala! Našim bratom Cehom je vlada vsaj deloma hotela biti pravična; vsaj nekoliko pravic je grof Badeni podelil češkemu jeziku. Zaman! Vzdignil se je oholi nemški šovinizem in z njim vred socijalna demokracija, ki se je to pot pokazala liki kapitalistom odločna nasprotnica pravične stvari. Socijalni demokratje so dobro vedeli, da nemška obstrukcija onemogočuje vsako socijalno delo. Toda dokazali so, kako malo jim je na tem, ako parlament kaj pametnega stori za delavske stanove ali ne. Seveda, v zbornici kričati, po klopeh razbijati in škanđale uprizarjati je precej lažje, kakor pa pečati se z resnim delom, kakor ga zahteva vsaka umestna socijalna reforma. Tu imamo drug dokaz, koliko imajo avstrijski narodi pričakovati od toliko hvalisanih socijalno demokratičnih reform, s katerimi hočejo osrečiti ljudstvo. — Socijalni demokratje trobijo po Badenijevem od-

stopu v svet, češ mi smo ga vrgli. Že dobro! Toda, ako nimajo ti možje ljudstvu in svojim volilcem drugzega vspeha pokazati, kakor da so vrgli Badenija, s tem je ljudstvu bore malo vstreženo, zlasti ako ne morejo biti porok za to, da bode njegov naslednik boljši. Iz socijalnega stališča se res delavci ne morejo posebno navduševati za grofa Badenija; bil je birokrat, kakor so bili njegovi napredniki. Toda da je Badenij vsaj v narodnem oziru skušal biti Slovanom pravičen, da je vsaj deloma hotel odpraviti krivice, katere so trpeli tlačeni slovanski narodi že toliko let, to je velika njegova zasluga, in tako zaslugo tajiti morejo le tisti, ki nečejo poznati niti svoje domovine, niti svojega naroda, in služijo edino le svojim strankarskim koristim. — Mi stojimo pred politično dobo, v kateri se bode bržkone vladalo absolutistično, če prav ne imenoma, v resnici pa vendarle. Od takega vladanja nima Avstrija pričakovati nič dobrega; delavski stanovi smejo in morejo staviti zaupanje v parlament, ki je ljudstvu prijazen; torej absolutističnega vladarstva naj bi nas hotel Bog obvarovati! Toda ako pride do tega, krivda bode zadela naše obstrukcioniste, nemške liberalce, nacionallce in socijalne demokrate. Ti so onemogočili vsako parlamentarno delo, ti so izpodkopali temelje avstrijskemu parlamentu, vsaj začasno. Oni so zakrivali, da je naš državni zbor celi Evropi v posmeh. — Ako torej vsa ta navedena dejstva še jedenkrat premotrimo, pridemo do končnega zaključka, socijalna demokracija se je pokazala ravno pri zadnjih dogodkih ljudstvu sovražno, in zato slovenski delavci proč od nje!

Naša organizacija.

Poziv. Opozarjamo vsa krščansko socijalna, gospodarska, konsumna in delavska društva, naj se po novem letu v vseh nejasnih in dvomljivih zadevah tičečih se naše organizacije, pismeno obračajo na vredništvo našega lista. »Glasnik«, ki bode v novem letu izhajal trikrat na mesec v povečani obliki, bode potem na dotična vprašanja odgovarjal v posebni rubriki, kakor delajo nekateri večji nemški listi. Prepričani smo, da bode »Glasnik« s tem jako vstregel vsem našim društvom in veliko pripomogel k naši organizaciji.

Prvi društveni sestanek „Zveze“. V nedeljo, dné 28. novembra je imela »Slovenska krščansko socijalna delavska zveza« v prostorih Katoliškega doma, svoje prvo poučno predavanje. Veleč. g. kanonik Sušnik je z veseljem prevzel nalogo, pojasniti pojme o elektriki. V nad uro trajajočem predavanju je g. predavatelj razlagal iznajdbo elektrike, njeno dobivanje in porabo, kakor tudi njena svojstva. Od navadnega »kolovrata« do dinamostroja smo imeli priliko poučiti se o raznih pripravah za dobavo elektrike. Brzobjavne žice vidi pač vsakdo, toda ne ume, kako je mogoče dopisovati si po žici v najdaljne kraje sveta. Vse to nam dela elektrika, ki bliskoma sviga po žici iz kraja v kraj. Č. g. predavatelj si je v ložje pojasnenje oskrbel mali leseni dinamomodel,

katerega je razkazoval radovednim poslušalcem. Občna pohvala je bilo vidno znamenje, kako se delavci zanimajo za znanstvena predavanja in kako jim ista ugajajo. Govorila sta o tej stvari še gg. Gostinčar in dr. Debevec, zadnji v šaljivi obliki, kar je spravilo poslušalce v občni smeh in dobro voljo. Konečno je bilo vpisovanje novih udov, katerih se je oglasilo 36, kar je znamenje, da ima mlado društvo v delavcih popolno zaupanje. »Zveza« sme biti ponosna na svoj prvi večer, edina škoda je, da prostori niso bili še vrejeni. Č. g. kanoniku Sušniku pa kličemo: Bog Vas živi in ohrani ter daj, da se še večkrat zberemo k Vašim predavanjem! — Pevci »Zvona« so tudi zapeli »Našo pesem«, katera se je kaj lepo razlegala po dvorani. Bodí jim pristrčna zahvala.

Shod slovenskega katoliškega delavskega društva dné 8. t. m. v dvorani katoliškega doma se je jako dobro obnesel. Poročal je č. g. državni poslanec dr. Krek o položaju v Avstriji. V svojem poročilu z bojišča v državnem zboru je omenjal dr. Krek, da so si stali nasproti zastopniki narodov in zastopniki strank. Zastopnike narodov, ki so tvarjali desnico, so vodila narodna, ljudska načela, na drugi strani pa sta vodila korni poveljstvi Wolf in socijalni demokrat Berner. Poslednjim bode ploskalo strankarstvo, nam pa bodo ploskali vsi tisti narodi v Avstriji, ki so zdravega mišljenja. Mi ne zastopamo strankarstva, mi zastopamo resnico in pravico. Wolfovci in Bernerji so zmagali pri svojih strankah, nas pa ne bodo zmagali, predno celemu avstrijskemu slovanskemu ljudstvu ne odsekajo glav. S policaji v zbornici se ni kršil poslovnik, ker le-ta velevala, da ima predsedstvo pravico, ukreniti vse, kar je za red potrebno. S surovostjo so hoteli nasprotniki nas razbiti, a združili so desnico trdnješe! Desnica ni združena vsled vladinih želj, kakor pod Taaffejem, združili smo se v imenu slovanskih narodov in njihovih pravic. Iz zbornice je manjšina prenesla boj s pestmi na ulico. Vlada je mirno gledala, ko so Nemci in socijalni demokratje demonstrirali v Gradcu in na Dunaju, ko je pa Čehom v Pragi zavrela kri, tedaj je bil takoj tu — preki sod. Vse sedanje nesrečne razmere je uprizorila višja birokracija, združena z judovstvom. To naše »višje uradništvo« je sedaj pokazalo, da je protiljudsko, protikatoliško. Z Nemci sedaj ni možno sprave, ker nemško ljudstvo se ne more otresti židov. In če bodo tudi dunajski krščanski socijalisti iskali prostora, kjer so židje, pokopani bodo skoro in mine bomo solza pretakali za njimi. A kaj je z Gautschem? Gautschevo ministerstvo je birokratsko in nam je ob tem dejstvu jasno načrtana pot. Kaj nam kaže prihodnost. Te zunanje oblike, v katerih smo zdaj, Nemci in socijalni demokratje lahko razbijejo, naše desnice ne bodo razbili. Mi bomo ostali skupaj in zmagali! Način, kako hočejo nekateri krogi sedaj reševati centralizem, je samo delo za propad Avstrije. Prišli bomo konečno do prepričanja, da na Dunaju nimamo nič več iskati. Nemška fakinaža nas ondi ne bode zasramovala, niti višja gospoda. Tudi v našem ljudstvu bode ob sedanjih dogodkih vzrastel — radika-

lizem. Petdeset let smo Slovenci igrali ovce in sedaj naj pride kar-koli: »Narod naš bo zmiraj stal!« (Nepopisno navdušenje, delavci zapojó slovensko krščanskosocialno delavsko pesem.) Nato je g. Gostinčar ob splošnem odobravanju izjavljal, da tudi večina slovenskega delavstva stoji krepko ob strani slovanskih poslancev in da se tudi ona ne bode umaknila nobeni sili. Predlagal je resolucijo, s katero se pozivlje državni zbor, da kakor hitro je mogoče, zakonito v smislu narodnostne avtonomije uredi pereče narodnostno vprašanje. Ta resolucija in pa resolucija, s katero se pozivlje deželni odbor kranjski, da tudi on dá primernege odziva neslišanemu početju nemške manjšine v Avstriji, v prvi vrsti izvijavóči resoluciji štajarskega deželnega odbora ter da v obrambo Slovenstva in kranjskih Slovencev posebej sklene resolucijo, slično oni ljubljanskega občinskega sveta, sta bili vsprejeti soglasno. Zadnji govornik g. Ivan Kregar je kot načelnik okrajne bolniške blagajne ljubljanske pojasnjeval razmere v odboru ter pozivljal delavce naj skrbé, da pridejo pri dopolnilnih volitvah pravi možje v odbor. Shod se je zaključil z zavestjo da se sme g. poslancu popolnoma zaupati in da si boljšega poslanca nismo mogli izvoliti.

Shod v Logatecu. »Slovensko katol. delavsko društvo« je priredilo v nedeljo dné 19. t. m. ljudski shod v Gor. Logatecu. Ko je bil izvoljen predsednikom ondótni upravitelj č. gosp. Juvan, je državni poslanec č. gosp. dr. Krek poročal o delovanju državnega zbora. Gosp. poslanec je z njemu lastno navduševalno besedo za krščanska načela pojasnoval vzroke sedanji ljudski propasti. Nemško-liberalni naš državni zbor v preteklih časih je koval postave, ki so ljudstvu bile v škodo. Sedanji državni zbor vsled nečuvene surovosti nemških in socialno-demokratičnih poslancev tudi ni mogel nič koristnega ustvariti, ker se je preprečilo s surovo silo vsako zborovanje. Od naše strani je bilo stavljenih obilo koristnih predlogov, žal da se ni moglo o njih razpravljati. Liberalci rujejo proti veri in slovanstvu. Slovani so se vsled izgredov nemških kričavev jeli zavedati skupnosti, in so se tudi vse slovanske stranke in nemški katoliki združili v tesno vez, da tako branijo pravico. Želeti je, da bi se tudi mi Slovenci v sedanjih hudih razmerah združili in se ne vezali s svojimi največjimi nasprotniki — liberalnimi Nemci. Ljudstvo naj bere dobre časopise, »Slovenec«, »Glasnik«, »Domoljub« in »Slov. List«, da si dobi pojmov za skupno našo stvar. Govorniku so zbrani poslušalci glasno pritrjevali in koncu govora burno odobraval. G. Jakopič, urednik »Glasnika«, govori potem o sleparski pridobitvi ogromnega premoženja kapitalistov-zidov. Omenja Rotsilda in družih. Pozivlje navzoče, da se varujejo socialne demokracije, katera za ljudstvo nima zmožnosti kaj dobrega storiti. Priporoča naročitev »Glasnika«, ki bode po novem letu izhajal trikrat na mesec v povečani obliki, ter zakliče konečno zbranim poslušalcem, da naj se združijo pod praporom: »Vse za vero, dom, cesarja!« Tudi temu govorniku so zborovalci navdušeno pritrjevali. Gostinčar govori

in pojasnjuje, kako so socialni demokratje sami v sebi razdeljeni. Načelo mednarodnosti so vrgli v koš in so postali Nemci. Borili so se z Nemci zoper malo drobtino pravičnosti — zoper jezikovne naredbe. Vrgli so s svojo surovostjo predsednika državnega zbora raz njegov sedež, kar pomeni, da še to malo svobode, kolikor jo uživamo v podobi naše ustave, teptajo z nogami. — Obžaluje dalje, da se del našega naroda zvezuje z Nemci, pozivlje zbrane navzoče, da protestirajo odločno proti temu, ker je to v sramoto slovenskega naroda. Vender jednkrat so začeli tudi Slovani misliti na svoje narodno, versko in gospodarsko polje. Lep spomenik prihodnje vzajemnosti Slovanov je bil shod v Krakovu. Nobeden, kedor se čuti Slovenca, ne more biti socialni demokrat. — Konečno stavi dve resoluciji: v prvi izreka shod, da soglašá z manifestom desnice in s sklepom krakovskega shoda, da se skliče v Avstriji vseslovanski shod. — Druga zahteva spremembo volilnega reda za deželni zbor kranjski v smislu jednake in direktne volilne pravice. Resolucije so bile vsprejete jednoglasno in z navdušenjem. G. Finžgar pojasnjuje razmerje železničarjev glede socialne demokracije. Pripoveduje iz lastne skušnje, da socialna demokracija železničarjem ne bode nikdar pomagala. Opisuje dalje položaj železničarjev in pravi, da je potreba se združiti v krščanski socialni organizaciji in potem združeni po pošteni mirni poti iskati zboljšanja. Burno odobravanje je sledilo lepim besedam. Nato se je predsednik č. gosp. Juvan toplo zahvalil za vztrajnost zborovalcev in jih pozval zaklicati sv. Očetu in presvitlemu cesarju »Slava«, kar so zbrani navdušeno storili. Zborovalcev je bilo vse natlačano in so zelo z zanimanjem poslušali in tudi vsprejeli govore posameznih govornikov. Pokazalo se je, da v Logatecu za socialno demokracijo ni tal, in to je dobro znamenje.

Shod slovenskega katol. pol. društva v Ljubljani. V nedeljo je priredilo v dvorani »Katoliškega doma« omenjeno društvo javni društveni shod, na katerem sta poročala državna poslanca dr. Šušteršič o političnem položaju in dr. Žitnik o »Slovenci in bodočnost«. Velepomenljiv in zanimiv se nam je zdel govor dr. Šušteršiča. Gospod poslanec je povdarjal, da je zdaj napočila za Slovane v Avstriji nova doba, in ta trenutek, od katerega je odvisna naša bodočnost, je treba nam Slovincem izrabiti. Pred vsem nam treba složnega postopanja v deželnem zboru, ker drugače se je bati za slogo v državnem zboru. Proč zvezo z Nemci: Gorje, ako bi se kaki osebi na ljubo ta ostudna zveza z nemškimi liberalci še naprej negovala. Katol. narodna stranka zastopa večino kranjskega prebivalstva, odgovorna je zatorej za bodočnost naroda; čaka jo velika naloga pozvati Slovence k slogi, in ako sedaj ni mogoče Slovincem biti složnim, potem nam ni pomoči. To je bilo jedro Šušteršičevega govora. Dr. Žitnik je slikal žalostno zgodovino slovenskega naroda pod raznimi ministertvi in navduševal navzoče vstrajati v narodnem boju. Poslušalci so spremljali njegova izvajanja z burnimi »Dobro«-klici. Naposled je se g. Ziller pojasnil stališče krščansko-socialnih delavcev. »Od sedanjega

državnega zbora ne moremo pričakovati ničesar in od kranjskega deželnega zbora, kakor je sedaj sestavljen, tudi ne. Govornik priporoča spremembo volilnega reda za deželni zbor. Ta shod utegne biti važen v slovenski zgodovini in govor dr. Šustersiča je v vseh poslušalcih vzbudil največjo senzacijo in zanimanje. In »Slovenec« od ponedeljka govori o »veliki akciji«, katera se mora poskusiti in srečno dognati. Usoden položaj države zahteva ta korak.

Iz Device Marije v Polju. Naše konsumno društvo v resnici prav vrlo napreduje. Vkljub vsem oviram, katerih pri nas radi nasprotnikov ni malo, povspelo se je sedaj zopet za stopinjo višje. Hišo je kupilo, v katero se je 4. novembra t. l. preselilo. — Kakošne nasprotnike pa imamo, si pač lahko sam misliš, dragi čitatelj. Vsak, kdor pri tem kaj škode trpi, mu je nasprotnik. Škodo trpita pa gostilničar in trgovec, ki sta preje lahko sama spravljala dobiček v svoj žep in sedaj to ne gre tako lahko, ker ljudje so vendar spoznali, da prepotrebno konsumno društvo ima res le namen varovati ne preusmiljenih izkoriščevalcev ljudstva. Kakor ima torej naš gostilničar vzrok, da se jezi nad konsumnim društvom, tako imamo tudi mi delavci vzrok, veseliti se te za nas prekornostne naprave. Bog bodi z njim in z njegovimi naklonjenimi prijatelji!

Železničar.

Bolezni vsled železniških nezdod.

Železniški zdravnik dr. Stepp v Nürnbergu je objavil nedavno v „Münch. Med. Wochenschrift“ razvoj bo-

lezni 15 oseb, ki so se pri železniških nesrečah poškodovale. Navidezno lahke nezdode, n. pr. malo zunanje poškodovanje, ki nastane po močnem sunku, so mnogokrat vzrok poznejšim hudim boleznim. Za potujoče občinstvo in za železniško osebje, ki pri taki nezdodi na železnici le malo trpi ali pa le močan sunek občuti, je izjava dr. Steppa velikega pomena. Po njej se lahko spozna vzrok bolezni, katera se pokaže večkrat še le čez dalj časa po prestani nesreči na železnici. Ob enem je ta dokaz učnega zdravnika merodajen za določanje odškodnine, katero je dolžno izplačati železniško vodstvo, oziroma razne zavarovalne družbe. Neki 46 let star železničar je padel čez ne ravno globok železniški nasip o priliki, ko je železnica krenila nekoliko s tira. Navidezno ni trpel nobene škode in je hotel čez 14 dni zopet službo nastopiti. Počutil se je prav dobro. Kar naenkrat, čez kakih pet ali šest tednov, pa začuti hude bolečine v glavi in v hrbtu; slednjich mu opešajo tudi noge, da je desno nogo le s težavo vlekel za seboj. Čez jedno leto so mu začeli lasje hudo izpadati in kmalu je izgubil vso brado. Obraz mu je upadel in postal suh; po noči pa ni mogel spati zaradi bolečin v želodcu. — Drugi slučaj se tiče 38 letnega železniškega sprevodnika, ki je povodom nezdode, ko sta

dva vlaka skupaj trčila, čutil tako močan udarec na glavi, hrbet in v stegno, da je četrte ure ležal v nezavesti. Čez nekaj dni se je čutil zdravega, a po preteku treh tednov ga je začela boleti glava, težko je hodil in govoril ter spomin ga je zapustil. Sedem mesecev pozneje je zgubil vse lase z glave in z brade, da je postal popolno plešast tudi obraz mu je upadel. Tekom jednega leta mu je poprej mladeniško svež obraz postal starikav, kakor bi že bil v visoki starosti. Tri leta po isti nezdodi je umrl. — Slučaji, katere dr. Stepp še navaja, so se izvršili na enak način; le hude posledice so se nekoliko pozneje pojavile. V največ slučajih so izpadli lasje, obraz se postaral in prebavljanje želodca se pokvarilo. — Neki drugi dogodek dokazuje, kako strah vpliva na duha človekovega in kake nasledke ima. Neki sprevodnik se je zelo prestrašil, ko sta dva vlaka skupaj trčila. Vkljub temu je še najstarij dni opravljal svojo službo. Potem se je zglašil, da je bolan; a je čez štiri tedne službo zopet nastopil. Po štirih mesecih je zopet naznanil, da za delo ni več sposoben. A njegova bolezen je kazala le histerične simptome. Izjavil je, da niti kos lesa ne more vzdigniti, da ga jed otrudi in da so mu noge tako težke, da niti hoditi ne more. Zmerom mu je šlo na jok, čeprav se je sicer dobro počutil. Morali so ga vpokojiti, ker se z njim nič več ni moglo začeti, in ker se njegovo stanje ni nič izboljšalo. Razvoj tega slučaja kaže posebno očitno, kako hude nasledke ima taka nezdoda na železnici, čeprav se še le mnogo pozneje pojavi. Vsi ti slučajji nam podajajo najboljše pojasnilo, kako nastajajo in se razvijajo bolezni po nezdodah na železnici.

Politika po svetu.

Novo avstrijsko ministerstvo je sestavljeno iz iz samih uradnikov, to se pravi toliko, kakor da baron Gautsch ne misli vladati s strankami, ampak hoče ostati nad strankami. Tudi Badeni je sprva to povdarjal, a v kratkem se je prepričal, da ne gre. Poiskal si je parlamentarno večino in našel jo je, večino Slovanov in katoliških Nemcev. Baron Gautsch se je začel pogajati z opozicijo, toda ta pogajanja so bila brez uspeha. Brez večine novo ministerstvo ne bode moglo vladati, toda trdno, zanesljivo avstrijsko mislečo večino bi našel baron Gautsch le v dosedanji večini. Če se bode to zgodilo, ne vemo. Le toliko je gotovo, da novemu uradniškemu ministerstvu nobena stranka dosti ne zaupa. Tudi Slovinci moramo biti previdni in čakati dejanj; obljub je bilo že dovolj. Ravno tako oprezni morajo biti tudi delavski stanovi sploh, kajti povoda doslej še niso naši delavci, obrtniki in poljedelci imeli, našim vladam, naj si bode že ta ali ona, preveč zaupati. In ravno visoko uradništvo, vzgojeno v zastarelih liberalnih nazorih, je razvoj ljudstva več zadrževalo kakor pospeševalo.

Pogodba z Ogersko še vedno daje politikom in državnikom mnogo dela in neprijetnih skrbi. Ker ni bilo misliti da bi se pogodba definitivno že letos sklenila z

Ogri, predložila je vlada načrt za provizorij za l. 1898. Naš parlament bi bil moral določiti kvoto, katero bi plačala avstrijska in ogerska polovica za l. 1898 k skupnim stroškom. Toda nemška obstrukcija je to preprečila; s 1. januarjem se dosedanja pogodba konča in sedaj o Božiču še nimamo nikake gotovosti, kaj bo po novem letu, kako da bode finančno razmerje mej Avstrijo in Ogersko. K sreči imamo oni zloglasni § 14, ki določa kroni pravico, v gotovih slučajih samolastno določiti kvoto. In sedaj, ker ni mogoče drugim potom provizorija z Ogersko izvesti, bode cesar porabil § 14 in določil, koliko bomo v prihodnjem letu plačevali mi in koliko Ogri. Citateljem „Glasnika“ je gotovo znano, kako krivično so bila dosedaj bremena razdeljena, mi smo plačevali 70 %, Ogri pa samo 30 %. V nebo vpijoča krivica! Žalibog, da se slišijo glasovi, da bode stara krivična pogodba ponovljena še za leto 1898. Če se to zgodi, potem bomo v žalostnem znamenju nastopili novo leto.

Na Nemškem se bije sedaj znamenit boj mej vlado in ljudstvom. Nemški cesar Viljem, kateri ima svoje največje dopadajenje nad vojaškimi paradami, ki je sploh jeden največjih zagovornikov militarizma, želi, da bi se pomnožila nemška mornarica za nekaj ladij. Nemško ljudstvo, ki je že itak dovolj tlačeno od militarizma, bi moralo v ta namen zopet nekaj milijonov žrtvovati. Samo ob sebi je umevno da ljudstvo o novih bremenih ničesar slišati neče. Jedenkrat je bila v nemškem državnem zboru vladna predloga glede pomnoženja mornarice že odklonjena, v veliko nevoljo pruske vlade; sedaj je vlada zopet predložila tisti zakou, a sedaj je težko reči, ali bode zakon zopet odklonjen ali ne. Ljudstvu na Nemškem, ki seveda ni indentično z našimi Schönererijanci, želimo, da bi tudi v tem boju zmagalo v svojo lastno korist in v korist zamoreev, da bi jim ne bilo treba še v večji meri uživati dobrote pruske kulture.

Razvedrilo.

Sveti večer.

Sličica. Spisal A.

Gosta meglja se je ulegla na mesto N. Rdečkasta svetloba plinovitih svetilnic je le slabo razsvetljevala ulice, na katerih je bilo precej živo. Gospoda je kupovala v krasno razsvetljenih prodajalnicah lepe stvari za božično drevo. Delavci in delavke so šli iz tovarn skupno v gručah, glasno se pogovarjajoč in smejoč. Sedaj so prosti za dva dni; odpočili se bodo od težkega dela in se razvedrili v krogu svojecev.

„Ali boš šel na društveni večer, France?“ vpraša velik, postaven mladenič svojega tovariša.

„Gotovo, samo preoblečem se še“, odgovori ta.

„Te pa pridem iskat. Do tačas z Bogom.“

„Z Bogom, na svidenje!“

„Sem že tu, idiva“, pravi Janez, zapirajoč vrata prijazne sobice, kjer sta stanovala Franc in njegova mati. Janez in France sta bila zvesta, neločljiva prijatelja.

Skupno sta hodila v tovarno, skupno v cerkev in v društvo. Drugih potov nista poznala. Janez je bil skoraj vedno pri Francetovih; čutil se je domačega pri prijatelju in njegovi dobri materi.

„Lahko noč, mati, le dobro varujte!“

„Lahko noč, pa se še zame spomnita v cerkvi. Jaz bom za vaji molila tu pred jaslicami.“

Naša znanca sta že našla več tovarišev v društveni dvorani. Prijazno se pozdravijo in malo pokramljajo, saj pridejo le redko skupaj.

Na zvončkovo znamenje utihnejo vsi. Na oder stopi predsednik društva, znani advokat L., vrl, neustrašen krščanski mož, in jame govoriti. Vsi poslušajo pazljivo. Govoril je o pomenu božjega Deteta. „Kako se je izprenil svet“ — rekel je mej drugim, „s prihodom Boga na revno zemljo! Bog sam je posvetil delo, posvetil bedo, posvetil trpljenje, katero nam kaže krščanstvo v vse drugačni luči nego poganstvo. Več ni sramotno služiti si kruha z delom, kakor so trdili največji poganski modrijani: saj je delal sam Izveličar s svojimi božjimi rokami. Bodimo hvaležni Jezusu, ki ni hotel biti rojen v kraljevi palači, v krasu, sijaju in bogastvu, temveč v revnem, bornem hlevčku. Bodimo hvaležni Njemu, ki je dopustil, da so ga molili prvi revni, ponižni pastirčki, ne pa oholi, prevzetni bogatini. Zahvalimo se mu prav iz dna srca, da nas je prišel odrešiti, da je hotel postati človek, On, večni, vsemogočni Bog!“

Gromovito ploskanje je bilo govorniku v dokaz, da je govoril vsem iz srca. Še večje pa postane navdušenje, ko se odgrne zagrinjalo in se pokažejo jaslice, čarobno razsvitljene z bengaličnim ognjem. Delavci molijo novo-rojenega kralja nebes in zemlje in pojo prelepo božično pesem:

»Sveta nebesa široko se odpro,
Angeljski kori »hozana« pojo;
Sredi med njimi je Jezušček mili,
Mar se ne bomo tudi mi veselili.

O Jezušček naš, o Jezušček naš.

Jezušček, Ti si naš bratec postal,
V Jaslih ležišče si sebi postljal;
Da bi solzice nas Tvoje ganile,
Tvoje ročice nas k Tebi vabile.

O Jezušček naš, o Jezušček naš.

Nobeno oko ni ostalo suho. Nehote so vsi po dvorani poklekneli in molili sveto Dete.

Po končanem večeru so šli vsi skupno k polnočni maši. Kako milo so peli zvonovi! Prav tako, kakor poje pesnik:

»Kaj poje, vabi, čuj, tako ljubo«
O jaz poznam ta glas! V božični noči
Zvonovi mili vabijo tako,
Oklo se mi rosi, srce se taja.« — —

In zvezdice božje migljajo na mrzlem nebu bolj živo, kakoz drugikrat — kakor da so angeljci, ki pojo: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje“. Tudi v sreih naših delavcev žare in gore svetlejšee zvezde žive vere in ljubezni do Božjega Deteta, ki je gledalo nanje s posebnim dopadajenjem.

Tako je obhajalo sv. večer katoliško delavsko društvo.

Vošilo Glasniku ob novem letu.

Pozdravljen bodi, cenjeni Glasnik,

Ti delavski, priljubljeni časnik;

Za pravico se boriš

In nas tudi podučiš.

Izveličar novorojeni

Naj Ti svoj blagoslov dodeli;

Da bi zveneli tvoji glasi,

Najzadnji tudi gorski vasi.

Če tudi nasprotnikov je močna sila,

Nas vendar od Tebe ne bode odvrnila.

Ker stojimo trdno sred viharja,

Nevstrašeno za vero, dom, cesarja.

Če tudi močno strela vdarja,

Nas vendar nikdar ne omaja.

V novem letu pa Ti Bog daj,

Se več naročnikov ko do zdaj;

Ker po obliki novi rad

Bo posegel po Tebi vsak.

Pozdravljeni bodite mi,

Tudi Glasnika čitatelji!

V novem letu naj Vam Bog

Dodeli vsega krog in krog!

Časi hudi so in nevarni,

A če je Bog nebeški z nami,

In če v njega vse zaupamo,

Gotovo vse premagamo.

Kadar pa življenja leto staro,

Na temu svetu bo končano,

Da bi tam gori novo vsi,

Enkrat ga obhajali!

Torej zakličem iz srca še enkrat,

Bog blagoslovi Te, Glasnik tisočkrat!!

Kmetški fant.*) F—c.

Drobtine.

(Cenjenim naročnikom.) „Glasnik“ bo s prihodnjim letom pričel izhajati trikrat na mesec, v povečani obliki. Cena mu bo za celo leto 1 glđ. Izhajal bo 10., 20. in 30. dne vsakega meseca; ako bo ta dan nedelja ali praznik, bo izšel dan poprej. Somišljeniki! agitujte za „Glasnik“, pridobivajte mu novih naročnikov! Tudi stare prosimo, naj nam zvesti ostanejo in nam kmalu dpošljejo naročnino. Prosimo pri pošiljanju naročnine, da bi vsak naročnik zapisal, če je stari ali nov naročnik, in pa natančen naslov. „Glasnik“ bo na mnoge želje prinašal tudi domače novice, primerno razvedrilo in se bo potegoval kakor dosedaj

*) Prejeli smo to pristržno voščilo iz cerkniške fare. Objavljamo ga popolnoma tako, kakor smo ga prejeli. Prišlo je iz srca, zato bo brez dvoma tudi seglo v srce.

za obstanek zatiranega nižjega ljudstva. Postopal bo odločno in bo stal kakor do sedaj na temelju krščanske resnice ne gledé na nekatera posmehovanja in zabavljanja. Torej somišljeniki, podpirajte po svojih močeh prepotrebni list, bodisi z darovi, ali z razširjevanjem lista, ali pa tudi z dopisi. Saj ni tako zakotnega kraja, da bi ne bil nižji stan zatiran. Vse, kar ni pravično, naj se obdelava brez bojazni. Uredništvo.

Duhovne vaje ali eksercije za moške v misijonski cerkvi presv. Srca Jezusovega. Misijonska družba svetega Vincencija Pavlanskega se radostnega srca spominja lanskih duhovnih vaj za moške; — ker so vendar ovirala med letom razna misijonska opravila, sklenila je za božične praznike pripraviti mladenčem in možem posebno duhovno veselje. Obhajale se bodo namreč duhovne vaje s a m o z a m o š k e od 24. decembra zvečer do 28. decembra zjutraj v misijonski cerkvi presv. Srca Jezusovega. Uljudno se torej vabi cvet in nada naroda, preljuba mladina, srčno bodite pozdravljeni stebri družinski, predragi gospodarji, vsakršnega stanu — iz Ljubljane in okolice. Udeležujte se te božične slovesnosti s tako vnemo, kakor lansko leto. Vršile se bodo eksercije po sledečem vspredu: V petek 24. decembra ob 7. uri zvečer: uvodni govor; v soboto 25. in nedeljo 26. decembra: zjutraj ob 6. uri sv. maša z blagoslovoma, $\frac{3}{4}$ 7. prva pridiga, dopoldne ob $\frac{3}{4}$ 10. sveti rožni venec, ob 10. slovesna sv. maša, ob 11. druga pridiga, zvečer ob $\frac{1}{2}$ 7. sveti križev pot, ob 7. tretja pridiga, ob $\frac{3}{4}$ 8. sv. blagoslov; v ponedeljek 27. decembra: zjutraj ob 4. uri tiha sv. maša, ob $\frac{1}{2}$ 5. prva pridiga, ob $\frac{1}{2}$ 6. sveta maša z blagoslovoma, dopoldne ob $\frac{3}{4}$ 10. sv. rožni venec, ob 10. slovesna sv. maša, ob 11. druga pridiga, zvečer ob $\frac{1}{2}$ 7. sveti križev pot, ob 7. uri tretja pridiga, ob $\frac{3}{4}$ 8. sveti blagoslov; v torek dné 28. decembra: zjutraj ob 4. uri sklepni govor, sv. papežev blagoslov, sv. maša in skupno sv. obhajilo in potem zahvalna pesem in blagoslov. Kdor se te dni vdeležuje, kolikor mogoče, naukov in vredno prejme svete zakramente v katerikoli cerkvi, dobi popoln odpustek in ob sklepu sveti papežev blagoslov s popolnim odpustkom, Kristus naj živi, vlada in kraljuje v krščanskih moskih srcih!

Sv. Oče Leo XIII. obhajajo dné 1. januarja 1898 šestdesetletnico mašništva. Za to slovesnost so avstrijski škofje izdali skupni paslirski list, ki se mora brati na praznik svetega Štefana po vseh cerkvah. Pastirski list zapoveduje slovesno obhajati šestdesetletnico sv. Očeta Slovesnost se pričeoja na predvečer. Na novo leto se po vseh cerkvah obhaja slovesna služba božja, ter v pridigah ozira na to slovesnost. Po vseh cerkvah se more isti dan pobirati miloščina za sv. Očeta, ki se kot jubilejni dar cele škofije pokloni sv. Očetu. Slovenci, verno udani sv. cerkvi in nje poglavarju, spominjajmo se ob tej priliki goreče sivolasega vatikanskega jetnika v svojih molitvah. Molimo zanj in za sv. katoliško cerkev.

Ta je lepa! Lansko leto se je dr. Adler nekje bahal, da socijalno demokratična stranka ni najubožnejša; to se

je ob času volitev za državni zbor tudi pri nas precej jasno pokazalo. Sodrugi voditelji so imeli denarja kot peček, kupovali so po 50 kr. glasove i. t. d. Ravno sedaj pa splošni strankarski izvrševalni zastop pošilja lačnim sodrugom pozive in prošnje, da naj brž zbirajo za uboge poslance, kateri niso dobili vsled njihove surovosti dnevne plače za par dni. Poslanci nimajo ob čem živeti, agitacijski zaklad (Viktorsfennig) se mora okrepiti, ker sodrugi ne vedo, kaj pride. Častitim bralcem podajemo cel oklic, da sprevidijo, kako na judovski način izvabijo soc. demokratje vsako priložnost, da strižejo svoje ovčice. Sodrugi! Viharen boj je ravnokar minol in avstrijska socialna demokracija vseh narodov se sme veseliti svoje zmage. Ali tudi prihodnost bržčas ne bode povsem mirna in nihče ne vé, česa nam bode bodočnost prinesla. Naj se zgodi kar se hoče, avstrijski delavci bodo in morajo biti pripravljeni na vse. Gotovo je pa, da se približuje čas, ko bo treba stranki izvesti velike in važne akcije, katere bode morala izvršiti točno in vestno. Poleg tega pa zahteva naša čast, da proti nepostavnemu izključenju naših socialnodemokratičnih poslancev iz državnega zbora tem potom protestujemo, da jih odškodujemo za dijete, katere so izgubili, ker nimajo sedaj večinoma nobenih dohodkov, ne glede na to, da so vložili sodnijskim potom pritožbo. Glavno je pa, da je splošni izvrševalni zastop stranke pripravljen na vse, da ima potrebna denarna sredstva, koja potrebuje za vsako akcijo, pred vsem pa za uspešno agitacijo. Vsled tega se obračamo do Vas, da sredstva kmalo preskrbite, da se agitacijski sklad splošnega strankinega zastopa kmalo okrepeča. Čas beži, dogodki nas ne smejo prehiteti! — Čudno je, da nabirajo za svoje poslance, ki so itak vsi v njihovi službi in plačani. Od česa so pa preje živeli, ko še niso bili poslanci? Delal ni nobeden, to je jasno in vendar so živeli. Sodrugom bi svetovali, da dajo sedaj prav veliko, da bodo imeli voditelji kaj za zbirati in obirati, pa ne fižola in krompirja, ker fižol in krompir sta le za „sodruge“ — delavce.

Kako agitujejo socialni demokratje proti kranjskemu poslancu iz 5. kurije, je razvidno iz tega, da so med ljudstvo posebno med nekatere ženske v Trnovem in Krakovem raztrosili laž, da je ta poslanec vzrok draginji moke. V raznašanju te neumnosti, so prav pridne Evine hčerke zgoraj omenjenih ljubljanskih predmestij. Umevno je, da se ljudje pritožujejo proti neiznosni draginji, katera zadevlje najhuje one, ki za težko delo dobivajo skoro pasjo plačo. Toda krivično in neumno je, raznašati in verjeti take budalosti, kakoršne se raznašajo v tej zadevi. Čudno, da socialni demokratje o svojih poslancih molčijo. V Gradcu je ravno taka draginja, a vendar zastopa Gradec socialni demokrat Resel. Kako je to, da ta ni mogel obraniti ondi podraževanja živil. V drugih krajih je ravno tako. Draginje ne delajo posamni poslanci, marveč kapitalistični špekulantje, ki izrabljajo ljudske potrebščine v svojo korist, in se tako igrajo z ljudskim blagostanjem. Da sta temu zlu veliko kriva državni zbor in pa vlada, ker trpita kapitalistične pijavke sesati ljudsko kri, tega

ne more in ne sme nihče tajiti. Res je pa tudi, da državni zbor toraj tudi posamezni poslanci ne morejo delovati, vsled nečuvne surovosti „bratev“ socialnih demokratov in nemških nacionalcev, ki s svojim razgrajanjem podpirajo le kapitalizem v škodo delavskega ljudstva. Socialni demokratje v Ljubljani gotovo nimajo nobenih drugih limanic za svoje kaline, zato se poslužujejo neumne laži, katere niti otroci ne morejo verjeti.

Krščansko socialni list za žene in dekleta. V Pragi je izšel te dni nov list z naslovom: „Ženské Listy“. Časopis křest'ansko-socialních žen a dívek českých. Izhajal bo vsak drugi in četrti četrtek v mesecu in stane za celo leto s poštnino vred 72 kr. Razveselila nas je prva številka s svojo lepo opravo in raznovrstno vsebino. — Vrsté se članki in pesmi; kratek politični razgled in razne drobtine. Znano je, da imajo tudi socialni demokratke češke že svoj „Žensky List“. Zato radostno pozdravljamo novi list, ki kaže, da se krščansko-socialno gibanje tudi v Čehih krepi in oživlja ter da vstajajo proti demokratnim socialkam krščanske socialke. — Kak duh bode prešinjnal list, priča nam lepo ta-le kitica drobne pesmice:

„Již vim vsak, kde se ukryji:
pod pláštěm matky jiné,
tou matkou — máť jest nebeská,
ta zaisté mne přijme!“

Socialna demokracija — liberalizmová hči in nemška dekla. Znani socialist Vandervelde pravi: „Mi socialni demokrati nismo nasprotniki, ampak le napredujoči potomci liberalizmovi. Socialna demokracija je nastala iz liberalizma in ker moramo vedno napredovati, se lahko s ponosom imenujemo ‚prva garda‘ liberalizma“. O tej istini so nas prepričali bratski nastopi socialističnih in nemških židovsko-liberalnih poslancev v dunajski zbornici. Priznala se je Slovanom le mrvica pravice in ropotati so jeli za ravnopravnost vneti sodrugi nemški in z njimi tudi češki in poljski. Čudovito! Pomagati hočejo ljudstvu. In pomagali so mu s psovanjem in pretepanjem nemško-katoliških in slovanskih poslancev. — Vreči hočejo nadvladje privilegirancev in dvigniti zatiranega. In storili so to s tem, da so tulili s privilegiranimi Nemci zoper zatirane, a vstajajoče Slovane. Delovati hočejo z uma svitlimi meči, a nedavno so zamenili te s pestmi, nožmi in kamni. Privatna lastnina jim je tatvina, vpijejo vedno zoper razkošje bogatinov, toda njih vodja poslanec Dašinjski se vozi v lastni kočiji in obdan od slug — v zbornico. Ali ni to sleparija? Dá, sleparija in prav nič kot gola sleparija je ves socialistični nauk, ki ga prodajajo po spisih in shodih. In ker grede z roko v roki z Nemci, pomagajoč jim ohranjati njih nadvladje nad Slovani, zato se nam zdi prav verjetno, kar pravi trd Nemeč Mihael Hainisch iz Berolina, trdeč, da je Slovanstva naravni razvitek sicer neizogiben in za Nemštvo pogubonosen, da pa ima nemštvo v slovanskih (torej tudi v slovanskih) soc. demokratih najkrepkejšo reševalce, ki Slovane v nemštvo v korist razjedajo. Socialni demokratje so vir, iz kojega zajema pojemajoče nemštvo v Avstriji svojo moč in v katere razjedajoči delavnosti leži bodočnost avstrijskega nemštva. Ali hočemo še kaj več?

Glasniku v podporo je daroval gosp. Peter Uvetnič, železniški čuvaj, 1 gl. — Bog plačaj in obudi mnogo posnemalcev!

Nagli sod v Pragi še vedno ni odstranjen, dasiravno vlada ondi že popolni mir io red. Vsega obžalovanja vredno je, da ta barbarska naprava moderne justice še vedno ni pršla ob svojo veljavo. Češki narod je vsled tega postopanja globoko užaljen in to po vsej pravici. Kajti vlada je razpolagala tudi z drugimi, boljšimi sredstvi napraviti zopet mir v Pragi, in tega je preteklo že 14 dnij, od kar se v Pragi nikjer ni morilo, pozigalo (kar se tudi poprej ni godilo!) in ropalo, in vendar je praško mesto še sedaj vkljenjeno v jarem naglega soda. Koliko socialnega zla ima taka naredba za mesto, se niti popisati ne dá.

Pozor!

Peksa Vencel v Hrenovih ulicah št. 16 izvršuje vsakovrstne

operacije nohtov in kurjih oces.

Službe išče

krepak, za vsako delo zmožen mož. Voljan je vsprejeti vsakeršno, njegovi moči in zmožnosti primerno delo. — Več o tem pove uredništvo »Glasnika«.

Mlad hlapec

išče službe. Vajen je pri konjih in zna tudi nekoliko mesarskega obrta. — Ponudbe sprejema uredništvo tega lista.

Ker so barake v „Zvezdi“ podrti, sem bil primoran svojo delavnico prestaviti

na Dunajsko cesto številka 11,
k „Figabirtu“ na dvorišče.

Vse dosedanje in nove naročnike vabim, da me mnogobrojno počaste s svojimi naročili ter jamčim za pošteno pa ceno delo.

Alozij Škarjevec,

830 3-2

krojaški mojster,
pri „Figabirtu“ na Dunajski cesti 11.

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakeršne, tudi najfinejše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pietersnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gl. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gl. 20 kr.

Josip Cvetrečnik,

sobni slikar

v Ljubljani, Karlovska cesta 2

24-24

se priporoča.

Čast domačemu obrtu!

Svoji k svojim!

Preč. duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4

v Ljubljani.

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Prihodnja številka Glasnika izide 10. januarija.